

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok -- -- 4 koruny -- hal.

Na pol roka -- 2 " -- "

Na štvrt roka -- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

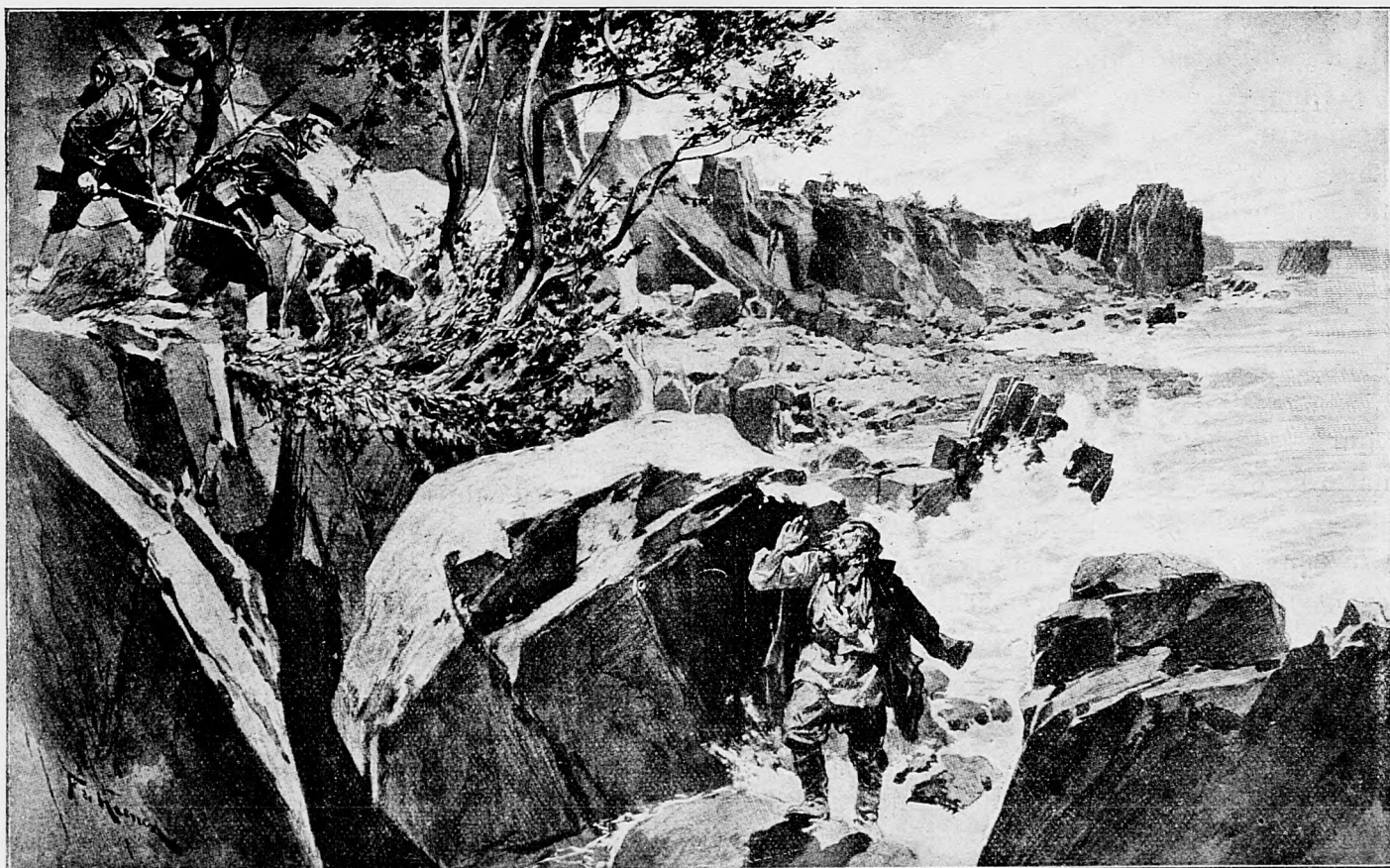
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
 maleho riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Pred novým bojom.

Že pomery naše v politike sú úplne pomotané, to každý vie. Ako sa ale vláda Tiszova z nich vymotá, o tom panuje úplná neistota. Hovorí sa, že budú v najkratšom čase volby nové, iní zas hádajú, že Košuthova strana aj po tento ráz pojde Tiszovi na ruku a že volieb nebude. — Ako prevedie Tisza zprísnenie stanov snemových ; ako uzavre smluvu o spoločnej tarife colnej (mýtovej) s Rakúskom ; ako prevedie odhlasovanie

rozpočtu krajinského a regrútov : všetko toto je teraz záhadné.

Neistota panuje teda na všetky strany, iba toho sme si celkom istí, že liberáli budú sa držať vesla a moci zo všetkej sily a z celej duše svej. Na čistom sme aj ohľadom toho, že zdanlivé boje jednotlivých neodvisliakov proti Tiszovým plánom sú neúprimné a vedú sa len tým cieľom, aby v čas potrebný odzbrojiť sa mohli a tak pre Tiszu drahocennými sa staly. Najprv sa to musí hodne kričať, najprv liberálom strachov nabáňať a potom

Predstráž japonská dolápi jedného ruského špehúna z Port-Arthuru.

hľadať a najšť spôsob ku priateľskému pokonaniu. Či sa takéto pokonávky dobre odplácajú tým niektorým kriklúňom, o tom by snád len Tisza vedel dačo povedať, alebo ten, kto v mene vlády s tými kriklúňmi pojednáva. (O takýchto pokonávkach doteraz ešte len ráz vyšlo na javo, že istému neodvisliakovi ponúkal nešikovný prostredník — Dieneš — len 10 tisíc korún, aby neodvisliak ten mlčal na sneme.)

Stojíme teda zase pred bojami panských politikov, ktoré boje ale pravdepodobne skončia sa tiež s pokonávkami a Dieneš nebude môcť pri tých bojoch nikoho podplácať — lebo ten Dieneš ztratil sa bez stopy a liberáli *nemohli* ho dolapíť.

Okrem takýchto *panských* bojov budú aj boje iné. Budú to boje proti ľudu a proti strane ľudovej. A s tohoto ohľadu panuje medzi liberálmi tiež úplná istota a svornosť. Boje tieto proti nám budú kruté a pravdivé, ani nezakončia sa s pokonávkami. Kresťanský ľud chudobný podplácať nevie a strana ľudová nemá Dienešovcov.

Bojovalo sa to ono už aj doteraz proti nám. Bojovalo sa na sneme verejne a ešte viac potajomne. Bojovali proti nám v novinách, v okresoch na všeliaký spôsob, úprimne aj falošne. Ale boje najkrutejšie očakávajú nás pri voľbách budúcich. My sa týchto bojov nebojíme, veď sme zvykli na ne a radosťou preplňuje nás to vedomie, že doteraz mnohonásobne klamané občanstvo po celej krajine utieka sa pod našu čistú zástavu, okolo ktorej postavili sa mužovia čestní, s politikou nekšeftujúci. Na stránke tejto jedine nachádza sa ovzdušie čisté, nezakalené neúprimným kriklúňstvom a sobeckým kšeftárstvom. Nie je div teda, že všade, kdekoľvek sa poctivého smýšľania ľudom zhnusila liberálčina a tie mnohé kumštovania panské, ľudia tí poctiví s celou dychtivosťou vinú sa ku stránke česti a poctivosti, ku stránke našej ľudovej.

Že je tomu skutočne tak, na dôkaz toho uvádzame odsek z vyzvania, ktoré upravil Gejza Zempléni na kresťanských voličov v Šariši:

... «Tu by bol čas, aby prední bojovníci kresťanského Uhorska tiež pristúpili k sebaorganizovaniu.

Na všetky strany, kde s nádejou víťazstva možno podujat boj, treba je organizovať *stranu ľudovú!*

Stolica šarišská bola voždy úrodnou pôdou

politiky kresťanskej. Bárš aj dosiaľ ľudová stránka v stolici našej netvorí ešte organizovaný celok, okres zborovský je predsa náš. Jestli však povolání (prirodzení) vodcovia ľudu, kňazi, v spojení so zemanmi, so stranou našnu súblasiacimi pristúpia ku vážnej práci: bude možno aj v okresoch sabinovskom, hétháršskom a girálskom priviesť zástavu politiky kresťanskej k víťazstvu.

K dosiahnutiu tohoto ale neomylnne potrebné je, aby nevšímajúc si žiadných všakovakých ohľadov pobočných, pridali sa ku práci sbierania sil.

Dobrá čiastka duchovenstva našej stolice je *ľudového presvedčenia*; a jestli každý učiní tolko, koľko z neho vystane, zástava strany ľudovej víťazne sa nám navráti z bojov volebných.

Na vlasteneckých kňazoch stolice šarišskej záleží, aby nepodvrátili mňa, že tomu tak má byť.»

Gejza Zempléni.

Veru veru, dobre je to povedano: *na vlasteneckých kňazoch záleží* mnoho, skoro všetko. Dobre si všimnime, velební páni, týchto vážnych slov! Veď vidíme, čo sa to s nami robí. S jednej strany naháňajú nás liberáli, stoliční kriklúni a židia pod zámienkou vlastenectva, aby sme sa pranič nestarali o ľud svoj, zvlášte, ak je ten ľud jazyka nemaďarského; s druhej strany ale dovoľuje sa všeliakým falošno-ľudovým týždenníkom slovenským a novinám socialdemokratov, aby kňazom neprestajne nadávaly, že sa o veriacich svojich nestarajú, že ich zrádzajú. Jako huby jedovate po daždi, tak zjavujú sa jedno za druhým socialistické noviny: «Hlas Ľudu,» «Staviteľský Robotník,» «Slobodnov Slovu,» «Slovenské Robotnícke Noviny» a mnoho iných všeliakých novin aj nesocialistických, ktoré jednotomyselne píšú veriacim našim o kňazoch, že sú to samí zradcovia ľudu, čo len s páňmi držia. Nevšimať si týchto nápadov bolo by krátkozrakosť.

Veľmi pádne hovorí teda Gejza Zempléni, že jedine len na vlasteneckých kňazoch záleží, aby boje naše kresťansko-ľudové korunované boly víťazstvom. Najväčší Uhor, gróf Štefan Szécheny povedal: «to je najlepším vlastencom, kto plní povinnosti povolania svojho». Teda nie kto uklonkuje sa pánom alebo — nech Boh chráni židom — ale kto vykoná všetko, čo v jeho povolání vykonať mu láska kresťanská nakladá. Kam nás také uklonkovania a tie «ohlady» na

kamarátstvo liberálnych pánov dovedly, ukazuje sa nám to za našej doby až strašne. Všetko je už v krajine tejto poliberálčené a požidovčené. Družstvo frajmaurerov, liberálov a židov šliape nohama všetko, čo upomína na kresťanstvo. Vlývať sa usiluje táto kompánia ešte i na korunu, aby nevideli tam hore biedu a hrivdy ľudu; farizejským spôsobom klame cirkevných strážcov a odoberá pomaly práva cirkve; nemilosrdne vydiera mozolne zarobené haliere od ľudu; vedie otvorený boj proti svätému znaku nášho spasenia, proti sv. križu; peňažné a hospodárske záujmy krajiny odovzdáva pod neobmedzenú moc židov.

Zkazonosným pôsobeným tejto spoločnosti prestaly byť kresťanskými naše úrady, ba ešte aj súdobníctvo naše; voľby úplne zpotvorila, voličov nám mravne zhumplovala a parlament preplnila pokrytectvom a kšeftujúcim duchom židovským.

Zo všetkého tohoto vidno, aké očakávajú nás boje ako i to, že kolké ztratené pozície bude nám treba zpät vydobíť. K bojom našim za kresťanstvo pridružujú sa mocné sily nové, a my skladáme pevnú nádej v tom, že ani v starších, vyprobovaných silách našich sa nesklameme. Bude to teda boj nový, ťažký, ale srdce a dušu človeka obodrujúci a povznášajúci.

Hore sa tedy všetci vy šlachetní do tohoto boja v mene Božom!

Sbierajme sily, združujme sa na všetky strany a s pomocou Božou prinútime iste nepriateľov našich k ustupovaniu. S.

POLITICKÉ CHÝRY.

Tiszové plány zlihalý.

Známo je z minulého čísla našim ct. čitateľm, ako zamýšľal Tisza pod moc dostať celý parlament, a jako chcel zničiť slobodu slova v parlamente pomocou nových stanov. Jednalo sa tu teda o narušenie ústavy; lebo sloboda slova v parlamente, patrí medzi základné pravidlá našej ústavy krajinskej.

Aby tá zmena tých stanov tak špatne nevyvypádala, teda chcel Tisza zostaviť istý výbor, do ktorého by každá politická stránka vyslala svojich ľudí, ale len pomerne k počtu svojich členov. Poneváž je vládna stránka najväčšia, teda ona by bola mala viacej členov v tom výbore, ako ostatné stránky dovedna. A ten výbor spoločný bol by mal vypracovať ten plán Tiszov, dľa ktorého sa stanový snemové premeniť mali.

Lenže Tisza prerátal sa. Opozíčné stránky nesadli mu na lep. Všetky tieto stránky: Ľudová, Košuthova, Apponyho aj Ugronova mali porady, a na všetkých týchto poradách jednohlasne určilo sa, že do toho Tiszového výboru nevyslú so svojej strany nikoho, bo celý plán Tiszov protiví sa našej ústave.

Na Košuthovej stránke našli sa síce takí, ktorí chceli ratovať Tiszu a tíšili ostatných, ale sa im to nepodarilo. Aj Košuthova strana odhlasovala jednohlasne, že do toho výboru nepošle so svojej strany nikoho.

Tisza ustupuje. Obštrukcia?

Tisza bol osvedčil, že to zprísnenie stanov má sa vzťahovať na tieto otázky: 1. odhlasovanie rozpočtu a 2. odhlasovanie rekrúiov behom istého, určitého času. A po 3. predseda mal obdržať isté väčšie práve, aby poriadok v snemovni udržať mohol. Toto bolo to hlavné čo si Tisza žiadal.

Keď teraz dozvedel sa Tisza, že opozíčné stránky ohľadom týchto bodov ani do reči sa s liberálmi nepustia, nuž začína sa už jednať. Predbežne osvedčil zase medzi židmi bohatými a liberálmi, že odstupuje od bodu druhého, t. j. od odhlasovania rekrútov behom času ním určeného. Týmto spôsobom — tak si myslel, že nakloní si Košuthovcov. Pri tej istej príležitosti ale nezameškal zase vybrazať sa, a to dosť drzo. Toto byly jeho slová: «V tomto boji musíme napnúť poslednie sily svoje . . . a potom, keď sme to dobojovali, bez toho, že by sme sa zahrávali na hrdinov, musíme odstrániť z cesty národa uhorského takých, ktorí vopravdu ako smeť chcejú mu prekážať v prúde napredovania».

Táto vyhrážka celkom zreteľne tolko hovorí, že Tisza keď raz prevedie svoje plány, rozpustí snem, vypíše nové voľby a dá všetkých takých ablegátov poprepádať, ktorí mu v ceste stoja. Takto opovržlive hovorí minister, ktorý prisahou je viazaný na to, že všetky zákony bude mať v účtivosti. A či sa to zákonitou cestou môžu pri voľbách odstraňovať vláde nemili ablegáti? Za takéto opovážlivé vyhrážky kdekoľvek inde by istotne v tú chvíľu odohnali ministra od vlády a vpratali by ho ta, de patrí: do ťažkého väzenia.

No opposícia sa Tiszových vyhrážok nenalakala. Ba u Kossuthistov — tak sa zdá — pokazil si výhľady pán Tisza náležite. Na porade Kossuthistov totiž jednohlasne určili, že zavedú oproti Tiszovi *obštrukciu* už pri pojednávaní našej obchodnej smluvy s Talianskom.

Takto veci stoja. My pritom všetkom myslíme, že po takýchto obostranných vyhrážkach najdu liberáli s Kossuthistami zase ten spôsob, ako by sa pekne vyjednali. Budúcnosť ukáže, či sme sa nemýlili.

Padnutý okres liberálov.

Sabinovský okres pána Hodossyho odjakživa bol protiliberálny. Teraz keď miešaná spoločnosť všeliakých pánov a židov išla Hodossyho oslavovať do Sabinova a liberálnu ratovať, tak sa zdá, že tento výlet liberálny nezdaril sa tým pánom. Hodossyho, ako sme to úprimne

soznali, vážili si v okrese a ctili aj vp. duchovní. Ale poslednia reč Hodossyho prekvapila a znepokojila najlepších prívržencov jeho. Ani tá najväčšia úcta nemôže tak ďaleko zasiahovať, aby neliberálny poctivý človek podporoval politiku Hodossyho, ktorý sa ukazuje ako ten najzafatejší liberál. Hodossy rečnil tu už ako taký prefikovaný minister liberálny, čo na mnohých z nás malo ten dôjem, že sme my toho *bývalého Hodossyho ztratili* a máme na miesto neho zmeneného Hodossyho, ktorý od liberálnych ani len najmenej upustiť nechce. Pre túto príčinu musíme sa s váženým pánom Hodossym rozlúčiť na veky a hľadať si ablegáta, ktorý bude úprimne ľudovým. Veď by ani nemusel ním byť; my ho ako liberála nechceme, nuž ale on má radšej liberálnosť, ako nás. A že my nechceme byť liberálmi, nechá nás aj on tak a zamýšľa na budúce vystúpiť v okrese prešovskom a nie u nás. Pán Hodossy v Prešove tiež ťažko zvíťazí.

Stoličné výbory.

Ablegáti na sneme gazdujú a či negazdujú pre krajinu celú a stoliční výborníci tak iste hospodária v jednotlivých stoličiach. Ktorá krajina má nesvedomitých ľudí za ablegátov, tam to potom ide s tým krajiniským hospodárením po psovsky. A to isté platí aj o stoličných výboroch. Ak sú v tom výbore len samí liberáli, alebo potajomní kamaráti liberálov, nuž tam sa potom strašne šafári na zlomkrky ľudu daňujúceho.

Mnohí čudujú sa, že prečo sa na pr. cesty stoličné dávajú len židom; prečo kresťan licenc na krému, abo traťku dostať nemôže; prečo sa popisujú menoslovci voličov nesvedomite; prečo sa voľby notárov a rychtárov svedolne prevádzajú; prečo sa počty obecné akokoľvek falošne zostavené u stolici prijímajú; prečo si stoliční úradníci na všeliaké nepotrebné veci velikánske trovy určujú? Nuž a všetkému tomuto nemáme sa čo čudovať. To ináč byť nemôže, ani to už ináč nebude, zakiaľ nemáte v tých stoličných výboroch rozumných, svedomitých a vám verne oddaných mužov, ktorí by sa pri každom figlovaní stoličných pánov za vás smele ohlásili. Kde takýchto šľachetných mužov niet v stoličnom výbore, tam si páni smele vystrájajú, čo chcú. Vieme dobre, že vrana vrane oka nevykole. A medzi stoličnými páni jesto veru mnoho takých vrán, ale je to tak, že jeden druhému všetko dožičí, všetko prehľadne, len aby aj jemu prehľadli a dožičili všetko. A tu hľa je príčina toho, že pri stoličných voľbách liberáli a ich priatelia aj tých najväčších násilností sa dopúšťajú, len aby sa nedostala do stolice stránka taká, ktorá by bola za ľud a neprikryvala by na tie panské huncútstva.

Ale práve preto musíme dôrazne vyzývať našich prívržencov, aby sa pri voľbách stoličných nedali ani odstrašiť, ani podkúpiť a nech volia si mužov len takých, ktorí sa v každodennom živote osvedčujú ako nezlomní zastancovia ľudu. Nesmiete sa dať oklamať žiadnemu. A nadovšetko takému nie, ktorý medzi vami — keď mu to tak treba pre vašu dôveru — ukazuje sa byť strašným

ľudákom, nieraz veru aj papuľnatým, ale za vašim chrbtom bratříckuje sa so stoličnými liberálnymi páni a pri zasedaniach s nimi spolu do jedného vreca duje, alebo sa na zasadnutie nedostaví. Takýchto sa teda chráňte, lebo to sú nesvedomití figliari, ktorí aj Bohu, aj čertu zapaľujú sviece a za vaše dobro slova nepovedia, ba ešte ochotne zradia záujmy vaše, len aby nevypadli z lásky svojich milých pajtášov stoličných.

Ľud nech sa ku stoličným voľbám organizuje. Každý, kto volí ablegáta, je voličom aj pri voľbách stoličných. Nehlasujte ani na úradníkov (slúžnóvcov, lekárov okolných, notárov a cestárov) lebo títo páni veru nebudú ničoho robiť proti sebe v tom stoličnom výbore, ale len za seba (vrana vrane oka nevykole) a proti vám.

Rusko-japonská vojna.

Vojenský zpravodajca Reuterovej kancelárie, ktorý sa zdržuje v tábore generála Kuropatkina, opisuje poslednú veľkú bitku nasledovne: Ohnivá a rozhodná bitka, ktorá pustošila okolo železničnej dráhy, dnes (14. okt.) dosiahla najvyšší stupeň, keď Rusi po trojdňovom smelom útoku počali ustupovať a utiahli sa na päť míľ. Stá a stá ranených ruských vojakov odniesli do vojenských nemocníc. Ja som stál na vršku «Hugpas» neďaleho Sujničeva a odtiaľ som pozoroval bitku. Od kanónových výstrelov triasla sa zem. Včera večer Rusi zaujali opäť jednu predtým ztratenú posíciu a zaujali ju bez toho, že by boli strelili. Dnes na celej čiare opäť začali bitku. Dym z granátov jako hustá mrákava kryje v šírke na pätnásť míľ pechotu. Delostrelectvo strieľalo celý deň. Okolo posície pri Hasanpue do poludnia trvala krvavá bitka, keď plukovník Satkovič, ktorý sa za štyri dni podivuhodne udržal, vidiac ohromný útok nepriateľa, nariadil všeobecné utiahnutie sa svojho pluku, zanechajúc na bojišti viac mŕtvých, medzi nimi dvadsať dôstojníkov. Pred poludním o jedenástej hodine zase bola bitka ešte ohnivejšia, jako predošlého dňa. Husté zástupy, ktoré dochádzaly, aby vyplnili medzere, ktoré v hlavnej čiare nastaly, nemožným učinily prehľad povýbov vojska. Ale Japonci predsa hneď zbadali, že sa Rusi začínajú utahovať. O 2. hodine popoludní počalo cúvať celé vojsko v severnom smere ku rieke Saho. O štvrtej hodine zaplnilo ustupujúce vojsko železničné vlaky a stanice. Japonci počali silne napádať Rukov od juhu, ale marne. Zdravotnícke čaty červeného kríža v meste Suliuncum celý deň pracovaly. Vlaky dovezly viac vozňov, ktoré boly preplnené ranenými. Suliuncu udržali Rusi do pol noci, kým všetku batožinu a aj ostatných neodviezli. Pri Jantaji Japonci práve opačnú taktiku viedli, jako pri Liaojangu. Japonci tiahli popri rieke Liaojang, ako by pravé krídlo ruského vojska chceli obísť, vtedy však aj na druhej strane prekročili riekú Hun a v pol kruhu obkolesili ruské voje, ale tiež marne. Čiara, na ktorej sa napriateľské vojská srazily, tiahla sa na západe po Pankinaj a na východe po Jualinpo.

Že sú ztraty bojujúcich strán veľké, to si možno

domyslet, ale spoľahlivých správ o ztratách niet a možno ani nebude, lebo sa o ztratách nepodávajú úradné zprávy. Privátne telegramy vyzdvihujú hrdinskosť Rusov, ktorí svoje posície na mnohých miestach bránili do posledného chlapa; jedna brigáda utratila všetkých svojich officierov a z mnohých stotín vrátili sa len dvaja-traja dôstojníci a poddôstojníci. Jeden telegram z Mukdenu oznamuje, že ta dovezli dosavď 23.000 ranených, k tomuto treba prirátať ešte tých 8650 mrtvých Rusov, ktorých pochovali Japonci, tak ztrata Rusov už dľa týchto čísiel prevyšuje 31.000 hláv. Londýnske zprávy ale hovoria, že Kuropatkin po boji medzi Jantajom a Pönzikom ostal chudobnejším vraj o 50.000 mužov a o sto kanónov. Ale že o koľko chudobnejší stali sa Japonci, o tom zprávy nič nehovoria.

Dnes, tedy v desiaty deň ukrutného boja (19. okt.) ešte niet ani jednej spoľahlivej zprávy, z ktorej by sa dalo uzatvárať na výsledok tohto novšieho boja medzi riekami Sa a Ho.

Najnovšie zprávy z Petrohradu a Mukdenu oznamujú, že ruskí vojaci bojujú s mimoriadnou ambíciou a hovoria, že najbližšiu bitku musia vyhrať. — Generál Saharov oznamuje, že sa Rusom na pravom krídle podarilo zaujať jedenást kanónov a jeden strelačný stroj.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Zakiaľ Tisza voľajako to nenavlečie, aby zavítal pred snem s tým jeho plánom o zprisení stanov snemových, zatiaľ vybavujú sa iné predmety. Teraz bola na pretrase obchodná smluva naša s Talianskom. K tejto otázke prehovorili viacerí veľmi dôkladne a vážne. Najväčšmi vynikala reč Apponyho, ktorý veľkolepe dokázal liberálom a Tiszovi, že smluva táto je horšia, naším hospodárom a zvlášte majiteľom viníc škodlivejšia, nežli boly smluvy v minulých rokoch. Aj s ohľadu právneho je smluva táto zlá, nesprávna. Ministri už od troch rokov pokračujú protizákonne, keď na svoju päšť uzavierajú alebo predlžujú smluvy bez toho, že by sa smluvy tie v parlamente našom pretriasaly a potom sa o nich zákon vyniesol.

Tisza odpovedal Apponyimu. Chcel ho presvedčiť, že smluva táto predsa nenie tak zlá. A ohľadom zákonitosti tej smluvy vyhovárať sa tak, že on vraj k vôli zdanejlivej zákonitosti a dôslednosti nemôže postaviť záujmy krajinské na kocku. Čo toľko znamená, že liberálna vláda

celkom otvorene počína si proti zákonom vždy, kedykoľvek sa jej vidí, že to «záujem krajiny tak vyžaduje.»

Gejza Szüllő, tiež ľudák, v svojej reči vytýkal takzvaným agragistom, čo medzi liberálmi sedia, že pri tejto pre nich tak vážnej otázke proti presvedčeniu svojmu podporujú vládu a sa vôbec neohlásia. Reč Szüllőva znepokojovala liberálov, tým väčšmi ale páčila sa opposičným stránkam.

Po ňom ešte Kossuthista Polónyi hovoril dlho. Napádajúc ostro Tiszu, osvedčil, že on veru bude obštruovať proti zpriseniu stanov. Nech Tisza rozpustí snem, aby národ uhorský sám súdil nad tým, či prijíma plány Tiszove.

Obec Veľký Bobrovec v ohni!

Dňa 30. septembra o 4. hodine odpoľudňajšej, keď temer všetci obyvatelia Veľkého Bobrovca v poli, z vykopávaním zemiakov zaneprázdnení bobi, vypuknul z jednej stodoli — pravdepodobne zlostnou rukou podložený — oheň, ktorý v krátkom čase jednej hodinky 20 domov i s gazdovskými staviskami a v nich uloženým, ešte nevymláteným, obilím na prach a popol obrátil.

Väčšia čiastka pohorelcov týchto nebola ani na stavy, ani na obilie assekurovaná. Bieda je teda veľiká! Prosím teda čo najsrdečnejšie laskavých čitateľov «Kreštana», aby — je-li možná vec — akokoľvek malicherným milodarom ku uľaveniu biedy týchto tak zubožených pohorelcov prispel ráčili. Milodary prosím zasielať na adresu: «Rim. kat. farský úrad» vo V. Bobrovci (Nagy Bobrócz, Liptó megye).

Vo V. Bobrovci, dňa 2. okt. 1904.

Jozef Krasznecz, farár v. bobrovecký,

Maloborovským pohorelcom obetovali: Juraj Bartaky, farár V.-Uhrovice 10 korún, Jozef Bonk, farár D.-Lipnica 5 korún; Bartolomej Szmizsár, farár Malatina 3 koruny; Anton Kovalčík, farár Pucov 2 koruny; Jozef Noszá, Farkasvölgy 2 koruny; Ján Žitavský, farár Füss 1 korunu; Tomáš Krivus, V.-Borove 1 korunu; Terézia Drbjak, V.-Borove 1 korunu. — S predošlou obetou spolu prijal som **99 korún 90 halierov.**

V mene pohorelcov úprimné vďaky!

Veľké-Borove o. p. Hutti, (lipt. st.) 1904. 8. októbra.

Štefan Hattyár, administrátor.

Ľakovanie. Ku podpore nešťastných pohorelcov tižinských poslali nasledujúci páni: Michal Čulen v mene farníkov Teplanských 11 korún; Štefan Kapallay v mene farníkov Teplických 50 korún; Ján Ďurič z Bukareštu 20 korún; Ignác Hradil, Bakabánya 7 korún; Štefan Ballay v mene farníkov Štavničky 46 korún; Pavel Gyurinik v mene farníkov Belských 12 korún; Ján Mikula Kozáček zo Skalitého 1 korunu; Pani Gizella Hubčík 2 kúsky nového plátna.

V Tišine 10. októbra 1904.

Andrej Bednár, farár.

Marianska slávnosť v Malej Veske.

Ozaj prešastní sme my katolíci, že máme Mariu, Matku tak dobrotivú, ktorá nám toľké dobrodenia udeľuje, mnohé — nám potrebné — milosti vyprosuje a vieru našu nám tak príjemnou činí. Aby nám Ona tým viac milosti udeliť a radosti spôsobiť mohla, povoláva nás v dni jej zasvätené na miesta, ktoré si k tomu zvláštne zvolila.

Keď my katolíci z okolia Prešova a Košíc tak veľmi radi putujeme v deň jej Navštívenia na Horu levočskú, tak nič menej radi putujeme v deň jej Narodenia do Malej Vesky, obce neďaleko Košíc vzdialenej, na ktorej chotári na krásnom vyvýšenom mieste, pri lese, stojí krásny chrám, v ktorom sa nachádza jej zázračný obraz. S radosťou tu poznamenávam, že nás láska tejto Matky Dobrotivej pritiahla na miesto toto jej obľúbené toho roku viac, ako po iné roky. Radostne tu bolo vidieť množstvo ľudí, obstupujúcich trón jej milostivý a zvelebujúcich ju v spevoch a v modlitbách svojich. Boli tu kázané dve slovenské kázne, ktoré nás potešili, občerstvili a k službe Matke Božej povzbudili.

Ku ozdobe tejto slávnosti aj to prispelo, že tu priputovali chovanci prešovského mníšskeho ústavu a spoločnosť prešovských mladých slečien, čo spolok Marianskych dietok, v krásne sriadenej prôvode. Na čele prôvodu niesla jedna slečna krásnu zástavu, za ktorou kráčal duchovný a mníšky a tak panny po štyri a štyri, v dlhom prôvode. Ku koncu prôvodu kráčaly prešovské panie tiež po štyri a štyri. Každá panna mala na prsiach svoj spolkový odznak. Prôvod kráčal zo železničnej stanice do farského chrámu a tak na milostivé miesto; kde im prišiel v ústrety miestny pán farár. Po jednej spievanej svätej omši a maďarskej kázni odišiel tento prôvod s vlakom nazpät do Prešova. Bolo nám to pútnikom k potešeniu, že práve teraz, keď sa tak šíri nevera a bezbožný socializmus, šíri sa aj nábožnosť. Nedopustí Maria, slávna patrónka krajiny našej, aby zahynul ľud, ktorý Ona pod ochranu prijala.

Prvú slovenskú kázeň kázal nám sám miestny pán farár, ktorý nám oznámil vznešený svoj úmysel a žiadosť, žeby totiž čo 29-ročný farár a opatrovník miesta tohoto nerád zomrel bez toho, aby prv chrám tento P. Marie tak, jako chrám svoj farský, slušne neokrášlil, jako to velebnosť Matky Božej a miesta tohoto vyžaduje. Chrám tento je zvonku pekný, má peknú vežu, len v roku predminulom aj s pokrovom chrámu vystavenú, z vnútra je ale veľmi chudobný, lebo mu chýba najhlavnejšia jeho ozdoba, totiž hlavný oltár, na ktorom by mal byť umiestnený obraz Panny Marie. Je obraz tento len na stene. Je to nedôstojné pre Matku Božiu, ktorá len z lásky k nám na mieste tomto trónuje a nám toľké radosti a dobrodenia udeľuje.

Ponevác chrám tento pre výšmenovanú vonkajšiu jeho opravu, ktorá aj s novým organom stála 10.600 korún, na teraz toľko svojho majetku nemá, obracia sa tento pán farár k ctiteľom Panny Marie, a síce nielen k farní-

kom svojim, ale k nám všetkým, ktorí na miesto toto putujeme a v jej svätom mene nás prosí o almužnu na čím skoršie vystavenie oltára tohoto, na ktorom by si on prial prvý, budúročnú jubilárnu farársku omšu slúžiť, keď by tento do budúročnej slávnosti Narodenia Panny Marie postavený bol. Pričinné sa k tomu, drahí ctitelia Panny Marie, ktorí na miesto toto putujeme, aby sa tak stalo; nepotrebné sú k tomu veľké tisíce, len trošku dobrej vôle, aby každý z nás svoju almužnu obetoval, a čo možno čím skorej. Bude to pre nás zaiste nemalá radosť, keď z milosti Božej na miesto toto priputujeme a nalezneme obraz Panny Marie, najdrahší poklad náš, na krásnom novom oltári. Vyslyš o Maria žiadosť našu a daj, aby sa tak čo skorej stalo. Milodary budú uverejnené v týchto novinách a zapísané a odmenené v Srdci Panny Marie.

Po skončenej kázni odporučal dp. kazateľ pútnikom práve vydanú knižočku o tomto milostivom mieste, v ktorej je opísaný krásny pôvod a dejiny milostivého tohto obraza Panny Marie a svätého tohto miesta s troma krásnymi obrázkami. Dostať ju u p. Edvarda Bulický, knihára v Košiciach, pri objednaní jedného kusu aj s poštou za 30 halierov; pri objednaní viac kusov ale za 26 halierov.

Milodary na oltár tento majú sa poslať do rúk dôst. pána Štefana Krucsilak, vicearchidiakona-farára v Szent-István (Sárosm.). Za dobrodincov bude pri sv. omši na novom oltári pamätované a prez rok jedna svätá omša osobitne slúžená. S.

Upozornenie.

Všetkým, ktorí sa dosiaľ hlásili o náš veľký kalendár: «Posol Svätého Antona» pripomíname, že *zdarma* obdržia ho len takí *noví* predplatitelia na mesačné novinky «Posol Svätého Antona», ktorí predplatiteľmi tých noviniek dosiaľ *neboli* a na tieže novinky zašlú *celoročný predplatok*, 2 koruny. — Toto prizvukujeme preto, lebo viacerí *dosavádni* predplatitelia tých noviniek nazdali sa, že aj oni obdržia kalendár *zdarma*, ak-že sa na novo predplatia. To ale od nás žiadať nemôžu, lebo nás tlačenie kalendára stojí 2500 korún, za novinky «Posol Sv. Antona» ale nedostali sme toho roku ani 1000 korún predplatkov, lebo vyše polovice odberateľov nám dlhuje. Všetkým týmto prinútení budeme časopis už teraz zastaviť, aby sme drahú tlač a poštu nadarmo platiť nemuseli. — Budúceho roku, ak nás Pán Boh živí bude a mesačník náš sa zosilní, bude nám snáď možno dať každému predplatiteľovi «Posla Sv. Antona» kalendár *zdarma*, ale ten by musel byť značne *menší*, ako sme teraz vydali.

Kalendár náš v tomto mesiaci istotne začneme rozposielať. Prosíme všetkých o čím skoršie príhlasy, aby sme zvedeli, koľko nám ho treba tlačiť. Ceny kalendára sú: 1 výtisk 30 kr., 12 výtiskov 3 zlaté, 50 výtiskov 9 zlatých. Peniaze

za kaiendáre treba poslať vopred a v tom páde poštové trovy platíme samy. Prihlasy, reklamácie a dopytovania upravujte na túto adresu: «**Posol Svätého Antona**» Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

BESEDNICA.

Boh neopustí nevinného.

V utešenej doline leží obec Podklad. Obkružená je úrodnými poliami, ktoré bohato odmeňujú prácu usilovných hospodárov. V doline, jak strieborná stužka vinie sa potôčik Ihláč, popri ňom zelenajú sa bujné lúky a pasienky, na ktorých dochovávajú gazdovia tak krásny statok, že mu páru niet.

Nábožní, skromní, pokoja milovní a usilovní ľudia bývajú v malej dedinke Podklad. Malé, bielunké domky jejich v rade stoja. Pri každom je ovocná záhrada, čo o tom svedčí, že ľud s úľubou zaoberá sa z pestovaním ovocia. Doista nie bez úžitku. Medzi domkami vypína sa chrám Boží s pozlátým križom na štihlej veži. Čistota, hlavný oltár so sochou najsvätejšieho srdca Ježiš, pekné obrazy, socha sv. Antona Paduanského, zástava spolku sv. Ružena, živý svedkovia sú toho, že dobrý ľud verným vyznávačom je viery Kristovej, a že rád obetuje za slávu božiu.

Slovom, celá obec o tom svedčí, že ľud je tu šťastlivý a blažený.

Tam ten veľký, skridlou pokrytý dom so širokými hospodárskymi staviskami je Ondreja Lipnického, najmajetnejšieho gazdu. Takrečeno z ničoho, jedine s krvopotnou prácou nadobudnú si všetko, čo má. Ale nenie div, že Boh tak ďaleko ho priviedol, veď cez celý život svoj nábožný, pokojný, statočný a usilovný bol. Takíto ľudia nezostávajú bez odmeny. Všemohúci Otec náš starost má o nich, a žehná namáhanie a spravodlivosť jejich.

Ale aj Lipnický vedel, čo je vďaka a čím je podlžen Bohu. Nenie toho dobrého cieľu, na ktorý by neobetoval; nenie toho nešťastníka, ktorého by pustil bez pomoci. Chudobný nikdy neobíde dom jeho a nezanechá ho bez almužny. Ale aj žehnajú ho na vše strany, a kto stretne sa s ním: či starý či mladý, pozdraví ho slušne. Natolko ctia a vážia si ho spoluobčania, že vlni za rychtára chceli ho vyvoliť, a jedine na skromnosti jeho minulo, že neprijal dôveru občanov.

Desať rokov tomu, čo manželka Lipnického — do-brosdečná Žofka — odpočíva v cintoríne. Jediné dievčatko nechala po sebe, menom Katku, ktorá je celá podobížeň nebožkej matky. Šesťročná bola, keď sirotou zo-

stala. Otec veľmi bedlil o výchovu malej sirotky, a ona rástla v cnostach k poteche milovaného otca. Ona je radosťou jeho. O jej blahobyť stará sa najviac.

Keď bola maličká, koľko ráz kolembal ju na kolenách, pohladzal máké jej vlásky a bozkával líčka červené. Teraz ale, keď Katka dorastá a utešenou pannou zostala, tak že dnes-zajtra súca bude na vydaj: najväčšou starosťou otca bolo, aby našiel dievčatu statočného a pracovitého muža, čo by priam žiadneho majetku nemal.

Mnoho dobrých priateľov a známych mal Lipnický nielen v obci Podklad, ale na široko ďaleko, kde poznali ho a čuli o štedrosti jeho. Ale aj to musíme povedať, že mal aj nepriateľov, ktorí nenávisťou horeli oproti nemu preto, lebo očividome vzrástol sa. Tak to býva všade. Zlomyselnosť od jakživa ubližuje na cti statočného, podozrieva ho a vymýšľa ošklivosti, aby mu spôsobila bôle a trpkosti. Aj o Lipnickom klebetili zlé jazyky, že ako prišiel k majetku. Jeden to lhal, že za kotál peňazí vyoral zo zeme, odtiaľ pochádza bohatstvo jeho. Druhí to tárali, že sa priateli s bosoráci, ktorí každý piatok po novom mesiaci zakopajú do hnoja kotol peňazí, ktoré on potom, prv než by kohút kykyrikal, vykope. Ale toto oklepkávanie len zlomyselné klebety boli, ktoré preto roztrúsali závistníci, aby pokalili s nimi blahobyť statočného Ondreja. Rozumného smýšľania ľudia nič nedali na túto hlúposť, ba mrzeli sa, že najdú sa bedári, ktorí opovážia sa vymysleť čo takého. Sám Lipnický ani sa len neobzrel na pomluvačov.

— Boh vidí čisté svedomie moje, hovorieval sám sebe, jedine jemu som zodpovedlivý. Nech sa bárs rozpučia od závisti moji nepriatelia, nedbám. Radšej nech mu závidia, ako by ho mali ľutovať.

Najväčším nepriateľom Lipnického bol istý Gašpar Kolomaž. On vymýšľal rozličné klebety. On ohováral Lipnického a bol by ho snád utopil v ližičke vody. Ale nečudujme sa mu. Jednúc aj on mal zatolko, koľko má dnes Lipnický. Po otcovi dedil, ale kým Lipnický s ne-unavnou usilovnosťou nadobúdval, zatiaľ v takej miere mrhal Kolomaž. Hja, nenie div! Smrdela mu robota, miesto toho darebáčil, žil po panský a vyseďával v krčme. Veď má za čo. Nemusí sa zdierať a predsa má všetkého do sýtosti. Za čas šlo to. Krémár borgoval, veď mal na čo. Kolomaž zase zprvoty ani len nepovšimnúť si tých pár litrov pálenky a vína, ktoré nevyplatil židovi.

— Čo sa budem ponáhľal s plácou! Krémár môže byť rád, že má takého panského hosťa aký som ja. Odo mňa neopováži sa pýtať ten smradoš židovský, myslel Gašpar gazda.

Ale veru, keď dlžoby mnoho bolo, žipák nemeškal pýtať svoje. Gašpar videl, že to málo, hodne porástlo. Za pár mesiacov značnú summu peňazí prepil. Hrešil na žida až tak prašalo, ale ten veru nenaľakal sa, ba zostal dotieravým, ako to už zvykli byť židáci, keď voľakoho zadrhnuť chcú. Gašpar nemal peňazí, tak predal žito, inokedy tela alebo iné hovädo, aby dlh vyplatil. Neskôr prišiel rad aj na role. Jedno za druhým márnili utešené role, ktoré otec jeho tak bedlive obrábal.

Náruživosť ho hnala do záhuby. Nechcel sa zriecť korhelstva. A čím väčší upádal, tým bol divší, tak, že ľud počal mu vyhybovať. Zbadal to, ale to ho nemrzelo tak, ako šťastie Ondrejovo Lipnického. Nenávidel ho, ako len zlostný človek nenávidí bližného svojho, a čo len mohol, robil mu na vzdory. Ach, akú radosť mal, keď mu mohol škodu spraviť alebo nahnevať ho! Hej, vtedy ver neobanoval židák Mendl, že borgoval mu pálenky.

Najčastejšie napádal ubohého Lipnického na obecnom dome. Koľko ráz leu sišli sa občania, Kolomaž za každým dal sa do Lipnického, a čo by ak múdre bol radil spoluobčanom svojim, podgurášený Gašpar mal ho na posmech, tak že notár a rychtár museli sa pomiešať, aby nepovstala zvada, alebo bitka. Pri takejto príležitosti Gašpar triasol sa od zlosti, tvár jeho rozpálila sa, stisol päsť a mrmal dačo špatného.

Dlhý čas trval márnratný život Gašpara. Videť bolo, že blíži sa už ku koncu. Onedlho akiste vyhodí ho z domu na ulicu. Krémár od dávna vyhráza sa pravotou. Úžerník zo susedného mesta pred pár dňami obzeral úrodu Gašparovu, aby vedel, koľko môže ešte požičať na veľký interes. Teda je už na posledných chodníkoch. Nedávno shodili ho s boženictva, ľud nemá ho za nič; dobre urobí, keď odíde do neznámeho kraju. Tam môže hoferčiť a sniť o bývalých dobrých časoch svojich.

Gašpar až tak ďaleko prišiel, že majetok jeho nebol dosť na zplatenie dlhov.

Jeden večer vážny rozhovor viedol so židom, krémárom, v kúte šenku. Len oni dvaja boli vo veľkej chyži a predsa tichúčko sa vyprávali. Voľačo tajného mali oni medzi sebou.

Pred Gašparom stála sklenica, plná pálenky. Krémár nedávno položil ju ta. Za ten čas Kolomaž prezrel chyžu, či nenie v nej dakto, a len keď sa presvedčil, že sú sami s krémárom, počal šepať:

— To hovoríte, že ten prekliaty Lipnický nechce dat dievku svoju Katku za Imricha Provoz-a, syna to môjho najlepšieho priateľa, s ktorým tak veľa ráz som sa tu zabával? Čo si myslí ten oplán pyšný, že snád vicejšpán príde pre jeho Katu na štvorke? Ba...

— Viete gazdičko ja sám som nahováral Provoza, aby šiel s Imrichom k tomu pyšnému sedliakovi, myslel som, že podarí sa im to a Imrich dostane pekný majetok so ženou, a tak aj ja dostanem to, čo mi je dlžen jeho otec. Učiní to pár sto korún. No plán môj nepodaril sa. Lipnický na krátko odpravil pytačov, lebo len toľko im povedal, že oni ani videť nechce takých ľudí, nech idú s Pánom Bohom.

— Tak zachodil s nimi ten kmín, ten bosorák? Ale počkaj! To ti neodpustím — pohrozil sa Kolomaž, pričom vyprázdnil sklenicu až na dno.

— Tak, tak gazdičko, len sa doňho čím bystrejšie! Pomôžem vám. Mám ho dosť, toho sedliaka nepodareného. Ale neminie pomsty! Viete, čo mi urobil vlani? On blačal najviac na obecnom dome, aby arendu moju povýšili. Tak sa aj stalo. Raz toľko platím, ako predtým. A on, lotrisko, ani haliera neutrži u mňa. Mal by vám čo

povedať gazdičko môj, ale najprv vám naplním ešte raz sklienku.

Žid ho ponúkol, Gašpar si odpil hodne.

— Viem, že aj vy tak nenávidíte Lipnického, ako ja — počal židák. — Keby ste ma vypočuli, vedel bych poradiť, ako by sme sa vypomstili nad tým pyšným sedliakom. Hej, na môj hriešnu! nevyprával by sa viac tak posmešne, ako sa toľ s Provozom! Mal by toho dost až do smrti!

— No, netrepte toľko, povedzte čo viete — pretrhol reč židovu netrpezlivý Gašpar, pričom oči horely mu dychtivosťou po pomste. — Hotový som čo aj s diablom sa spojiť, len abych mohol zničiť toho prekliateho človeka, ktorého nenávidím.

— Prisahajte, že nezradíte to, čo vám poviem, — pokračoval krémár.

— Prisahám... nech mi tak Boh pomáha — odpovedal Kolomaž určitým hlasom, že sa až tak ozývalo v tichej chyži, pričom divý pohľad uprel na krémára.

— Pozorujte. Doista počuli ste o tej bande zbojníckej, ktorá od istého času v okolí tomto garazdí a deň po deň zbíja.

— Počul som — skočil Kolomaž do reči krémárov. — Pravda, týchto mám najaf, aby vykradli Lipnického.

— Nie, gazdičko — odpovedal židák. — Z toho by sme nemali žiaden osoh. Mám medzi zbojníkmi jedného známeho. Vlani tu na blízku slúžil. Rád ľúcha pálené. Aj teraz keď len môže, pribehne ku mne v noci. Tohoto nahovoríme, aby z ukradených vecí ukrýl doktoré v humne Lipnického, potom ho obžalujeme pre krádež a pre prekrývačstvo. Pred súdom povieme, že sme ho dostihli, keď delil sa so zbojníkmi a žalobu dosvedčíme s ukrytými vecmi. Milého Lipnického žandári odvedú do žalára, lebo zákon nezartuje s takýmito ľuďmi. Z tohoto aj vy ste mali úžitok aj ja. Jak vec prevedieme, odpustím vám dlh váš. Rozumeli ste? Darujem vám tých 600 korún, ktoré ste mi dlžen.

Na túto reč Kolomaž pekelné sa usmial. Mal už dosť v hlave, bol odhodlaný na bárs aký zločin. Vstal hore, pleskol židovi na dľaň a zabručal vesele:

— Prisám... máte viac rozumu, ako vám treba. Znamenite ste to vymysleli! Hej, ako to bude pekne, keď toho oplana žandári budú viesť pred súd. He-he-he! Čo bude robiť tá jeho pyšná Kata? Môže ist potom slúžiť. Ty žide, dones mi ešte toho páleného! Dal si mi s tým dobrej vôle.

— Zaraz, zaraz gazdičko — rehotal sa židák — potom doniesol mu ešte sklenicu páleného.

(Dokončenie nasleduje.)

Pohyby kresťanského robotníctva.

Údovia «Bud. Kat. Delníckeho Kruhu» zamýšľajú založiť si v krúžku svojom *pohrabný spolok*. K tomuto ale bude potrebné niekoľko sto členov, preto údovia Kruhu už teraz pilne vyzvedajú sa a spočítujú, kto všetko by bol

náklonný z robotníkov a robotníčiek našich vstúpil do takého pohravného spolku. — Dňa 23. októbra bude mať tenže Kruh *divadelné predstavenie* utešenej hry pod menom *Pasáčka Lurďská* známej. Hra prevedie sa v kat. učňovskom dome (József-u. 28.). Vstup bude voľný, za programy platí každý 20 kr. Začiatok o 8-mej hodine večer *presne*.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ 15. t. m. večer o pol ôsmej v sprievode svojho hlavného adjutanta grófa Paara doviezol sa z Viedne do Budapešti. Osobitný vlak kráľa sprevádzali od Marcheggu predseda štátnych železníc Július Ludvigh, obchodný správca Ludvik Décsy a hlavný merník Jozef Winkler. Na západnom nádraží čakali kráľa budapešťiansky hlavný mešťanosta Jozef Márkus a náčelník západného nádražia Rudolf Daróczy. Jeho veličenstvo po celej ceste veselý rozhovor viedol so svojim sprievodom a sostúpiač s vlaku vlúdne pozdravil pánov. Potom ale zaviezol sa do kráľovského zámku.

Saský kráľ Juraj I. †. Sasko a prastará dynastia Wettinocov má veľký smútok: jej staručký a dobrý kráľ Juraj I. odobral sa na večný odpočinok. Na trón nastúpil 19. júna r. 1902. a teraz 15. októbra rano o 2. hodine zomrel. Bol práve 70ročný, keď zaujal trón a dva roky panoval. Jeho predchodcom bol kráľ Albert, jeho starší brat, ktorý panoval od roku 1873. do 1902. a ponevác nezanechal potomkov, koruna prešla na mladšieho brata, nateraz zosnulého kráľa Juraja. — Následníkom kráľa Juraja na tróne saskom je jeho prvorodený syn, arciknieža Fridrich August, teraz už saský kráľ, ktorý sa narodil 25. mája r. 1865. 21-ho novembra r. 1891. vzal si za manželku toskánsku veľkňažnu Lujzu. Fridrich August má šesť detí: troch chlapcov a tri dcéry. Terajší dedič trónu Juraj August je 14ročný.

Svätopeterské haliere v spišskom biskupstve. Pre svätého otca obetovali toho roku kňazia a veriaci celého biskupstva päťtisíc 227 korún 66 halierov a 40 frankov v zlate. Biskup Alexander Párvy prispel k tomu so 400 korunami.

Žila 103 roky. Pekný vek dožila jedna deva Alžbeta Sinkovichová v Nagyszévási. Deva bola až do smrti

pannou, lebo sa za celých 103 rokov nemohla vydat, ačkoľvek si to veľmi žiadala. Minulé dni zomrela následkom všeobecného oslabnutia.

Ohne. Minulý týždeň vypukol v Žarnoviciach (st. tekovská) jednu noc oheň. Chytil sa plameňom jeden dom, ktorý i s pobočnými staviskami ľahol popolom. Majiteľ domu, gazda Ján Pažitka priznal sa, že svoj dom podpálil on sám a síce z pomsty za to, že jeho žena zle zachádzala s ním. Podpaľáča žandári hneď lapili a odviekli do väzenia trestného súdu v Zlatých Moravciach. — Podobne zúril požiar i v Jablonici (st. nitrianska), ktorému padlo v obeť 11 domov. Požiar hrozil celej obci, no ohňohasičom podarilo sa s veľkým namáhaním šírenie sa ohňa zamedziť.

Chýry zo Spiša. Spišský biskup dr. Alexander Párvy na vybudovanie zhorenej rímsko-katolíckej školy v Hunsdorfe daroval 1107 korún 40 hal. — V Belej dňa 4. okt. zhorelo osem prostredných budovísk blízko železničnej stanice. Oheň vyšiel u jedného žida. — V Krížovej Vsi dňa 29. septembra robotníka Jozefa Vinciera jeden peň z jeho vlastnej nepozornosti tak ťažko uderil, že následkom utrpených rán umrel. — V Poprade chytili jedného falšovateľa peňazí menom Ludvika Ondrejku. Možno on fabrikoval tie falšované papierky, ktoré na novovesskom jarmoku policia zhabala. — V Novej Vsi na železničnej stanici robotník Matej Jakubčo pri šibovaní vaggónov z vlastnej nepozornosti prišiel pod kolesá, ktoré mu celú pravú ruku odtrhli. — V Žďjari sa v noci medzi 30. septembrom a 1. októbrom doteraz neznámi zloději vlámali sa do židovskej krčmy Nathana Hellera a ukradli mu 400 korún čistých peňazí, cenné papiere v cene 2000 korún a na 9 tisíc 200 kor. znejúcu špárkassovú knižku. — V Koterbachu haviarovi Jánovi Makapovi jedna skala, ktorá sa naňho zvalila, pravé vyšné stehno zlomila. — V Kubachu sa dňa 2. októbra manželka tamojšeho gazdu Martina Olexa obesila. Bože chráň každého od takej potupnej a večne nešťastlivej smrti!

Plukovník Konštantinovič v Uhorsku. Strýc nebohého srbského kráľa Milana, plukovník Konštantinovič došiel po tieto dni do Péterváradu. Plukovník zúčastní sa na poľovke, ktorú sriadi gróf Eugen Zicný v Borgóve na medvedov.

1800-ročný zlatý peniaz. Do jedného zlatníckeho obchodu vo Veľkých Topolčanoch dostavila sa z okolia nedávno jedna ženská, ktorá ponúkla zlatníkovi na predaj jeden starý zlatý peniaz. Zlatý peniaz kúpila ženská údajne za dva haliere od jedného chlapca. Zlatník sa so

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

ženskou čo skoro sjednal a odkúpil peniaz za 20 korún. Starý peniaz je asi tak veľký, ako desať korunník, lenže je skoro trikrát tak tlstý. Zlato je také jemné (24 karátové), že také zlato málokedy možná vidieť. Na jednej strane peniaza je nápis «Domitianus» a na druhej je zas hlavný boh starých Rimanov «Parom». Domitianus panoval nad rímskou ríšou od roku 81. do 96. po Kristovom narodení a tak peniaz je vyše 1800 rokov starý. Zlatník poslal starý peniaz do Viedne, aby zistili, koľko stojí. Peniaz tento je veľmi vzácnou starožitnosťou, lebo tak starý zlatý peniaz patrí medzi najväčšie zriedkavosti.

Pekná a nasledovania hodná obyčaj. Rekrúti spišsko-richvaldskej farnosti, tak richvaldskí ako aj hafskí — počtom sedmoria — nežli by boli šli ku vojsku. pekne sa spovedli a pobožne prijímali. — Tak by mali robiť všetci mládenci pred narukovaním: s Bohom vstúpiť do nového stavu vojenského a nie s kľatbou a s pijatikou.

Streľba v Bezerédjho ulici. Veľký krik a hrmot spravilo v Bezerédjho ulici tieto dni večer 30—40 učňov, ktorí šli domov z učňovskej školy. Vyjdúc totiž na ulicu začali strieľať jeden do druhého pištoľmi. Jedna guľka prevrtala pravicu 11-ročného chlapca Ernesta Bródyho. Policajti dobehli na miesto a viac učňov odvieďli na kapitanát. Lapení učňa povedali, že sa hrali na «rusko-japonský vojnu» a preto strieľali na ulici.

Krokodil v rieke Temeš. Nedávno došla do Lugoša (st. krassó szörényyska) jedna spoločnosť, ktorá ukazovala zvieratá a na brehu rieky Temeš postavila si šiatre. Spoločnosť mala aj troch krokodilov, z ktorých jeden v noci ušiel a skrzl sa v rieke Temeš. Na rozkaz polície prekutali riekou v hodnej dĺžke, ale krokodila nemohli najst. Minulé dni ho našli polozdochnutého na roľach blízko rieky. Prirodzená vec je, že spoločnosť ukázala mestu päť a teraz mesto nevie, čo má s krokodilom urobiť.

Syn za svojho otca. Z Osieku oznamujú, že v Gjeletinci (v Horvatsku) jeden sedliak menom Melicher Stranger zavraždil tamojšieho obyvateľa Jána Strassera. Syn vraha, aby svojho otca oslobodil od trestu, vydal sa za vraha, ale pri súdobnom pojednávaní vysvitlo, že syn chcel len otca zachrániť, keď sa priznal ku vražde a preto starého Strangera odsúdili na 15 rokov do trestnice, mladého ale oslobodili.

Lapení falšovateľ peňazí. Z Levoče píšú: V poslednom čase pustili v Spiši neznámi ľudia veľké množstvo falošných peňazí do obehu. Len nedávno zatkli v Poprade dvoch falšovateľov peňazí a ako teraz v Kežmarku sdeľujú, dostal sa do klepca opäť jeden, ktorý robil peniaze. Patričný volá sa Alexander Szinák a je z Nagylaku. Keď ho prichytili, našli uňho dvanásť z aluminia zhotovených a veľmi vydarených zlatoviek.

Tá panská láska. Z Lokce nám sdeľujú, že nedávno boli vyslali deputáciu k p. podžupanovi s tou prosbou, aby bola povolená obci licencia, akožto obci takej, v ktorej vydržiava sa 7 jarmakov a ktorá počítuje vyše 1200 duší. Čo z tej prosby bude, uvidíme; ale úfnosti máme málo, lebo u nás liberáli odjakživa len židom stránku držia. Nuž dobre bude zapamätať si občanom tú liberálnu lásku na čas volieb ablegátskych!

HOSPODÁRSTVO.

Volačo o pomocnej pokladnici sluhov a hospodárskych robotníkov.

Aby ste srozumeli tomuto praktickému naručeniu, počnem reč moju s príkladom. Bol v našej dedine istý Michal Beriac. Volakedysi mal dobré časy, a o tom bol povestný, že vedel výborne a neunavne pracovať. Veru predbehol on všetkých robotníkov, keď ho povzbudili k tomu. Zrazu ale — Boh vie ako sa to stalo — počal ustávať a schnúť, a zostal bedárom. Za ten čas malé jeho gazdovstvo pomáľičky zošúverilo sa; žena jeho zomrela od žiaľu, on ale bol vykázaný na pomoc dobrých ľudí. Aj tu aj tam dostal čo-to, a on s trpkým srdcom a so sklopenou hlavou ďakoval za dar, ale za to nijako sa mu nepáčilo biedny tento život. Chudák haňbil sa, že musí chodiť po pýtani. Dnes keby žil neborák Michal, nemusel by byť žobrákom, lebo mohol by sa poistiť na staré dni, veď dá mu k tomu príležitosť zákon o pomocnej pokladnici sluhov a hospodárskych robotníkov, ktorý ešte roku 1901. bol uvedený do života. Tento zákon bol veľmi potrebný, a dohradili s ním chybu, na ktorú nikto nemyslel. Jaknáhle ale poznali robotníci cieľ zákona, a videli, že to pre nich je dobre, rad po rad dali sa zapísať za údov, tak že bolo za potreby rozšíriť okruh činnosti tohoto zákona. A taktovostal XIV. článok, ktorý nazývať môžeme zákonom chudobných ľudí. Len že ošoh zákona tohoto len ten požíva, kto je údom hor spomenutej pokladnice, lebo zákon nikoho nenúti k tomu, aby sa dal zapísať do blahodarného spolku tohoto. Nuž ale kto má len trochu zdravého rozumu, kto uzuá, že na starosť nebude vládaf tak pracovať ako teraz, a jak dobre padne mu peňazitá pomoc, ktorú sebe skrže to poistiť, že stúpi do spolku za úda: tak istotne nebude s tým odkladať, ale dá sa zapísať ešte dnes. Spolok tento poistiť na starosť sluhu, robotníka a hospodára, ktorí nie sú vstave nashromáždiť kapitál alebo majetok, a tak, keď pre chorobu alebo pre vysoký vek nebudú vládaf pracovať, dostanú pomoc

od spolku z pokladnice, do ktorej vkladali po drobne svoje haliere. A aby pomoc táto bola čím väčšie, krajina sama napomáha pokladnicu túto s 150.000 korún ročitou podporou. Mimo toho kňazi, veľikáši, veľkostatkári, peňažité ústavy, vôbec dobrosrdeční a štedrí ľudia tiež prispejú na pomoc ústavu. Nuž ale keď si pomyslíme, že koľko je u nás chudobných a nevládných robotníkov a sluhov hospodárskych, uznať musíme, že ohromnú summu peňazí musia nashromazdiť, aby mohli poistiť život údov spolku toho. Preto je zapotreby, aby každý jeden, ktorý právo má k tomu dal sa zapísať za úda, a nech riadne platí zákonom určitú taksu. My aj tu vyzývame k tomu robotníkov hospodárskych a malých gazdov, veď pre seba odkladajú peniaze, a sú oni na lepšom mieste ako v šparkassy.

Dľa zákona gazda platí od sluhu ročite 1 korunu 20 halierov. A to má robiť bez reptania, veď sluha alebo robotník preňho sa zdiera, teda toľko uznanlivosti a lásky krestanskej zaslúži od neho. Vplatok tento ale nesmie utiahnuť sluhovi alebo robotníkovi z platu, len že vyhrá s tým to, že keď poisteného sluhu podkne dáka nehoda, nie gazda bude ho opatrovať a liečiť, ale spolok. Aj pre sluhu je to dobre, lebo zostane bez starosti až dotedy, dokiaľ znovu nestúpi do roboty.

Údom spolku môže byť každý mužský a žena, ktorá zaoberá sa s hospodárstvom, a stále robí okolo hospodárstva. Zákon ohľadom je aj na vek, a vypovie, že nemôže byť údom ten, ktorému neminulo 14 rokov, a ten, ktorý má vyše 35. Síce aj takíto môžu sa dať zapísať ale len do roku 1905. 31. decembra. Od roku 1906. neprijmu za údov takých, ktorým minulo 50 rokov. Toto nech nezabudnú tí, ktorých sa to týka.

Kto chce vstúpiť do spolku — nech to ale nezamešká ani jeden gazda a hospodársky robotník — nech oznámi to predstavenému obci svojej alebo u zastupiteľa spolku toho. Vezme so sebou rodný list alebo robotnú knižočku. Pri zápise, jak mu neminulo 35 rokov platí 2 koruny, jak áno, tak platí 4 koruny zápisné, po čom dostane jednu knižočku, s ktorou dosvedčí, že je údom spolku. Takse sú dvojaké: celkové a polovičné. Každý prijatý úd platí ročite do kasse 10 korún 40 halierov; ktorí nevládsu toľko platí, tí len polovicu t. j. 5 korún 72 halierov, ale tito

len polovicu dostanú z poistenej summy, čo je celkom prirodzené. Za této poplatky údovia, ktorí platia celú taksu, už po desiatych rokoch — jestli by skrze dáku nehodu nevládali pracovať — dostanú 10 korún každý mesiac až do smrti, alebo do vtedy, kým znovu nebudú vstave pracovať. V čas nemoce darmo dostanú lekára, lieky, za 60 dní každý deň 1 korunu na výživu, a ak by ešte aj potom nevládali robiť, dostanú mesačne 10 korún, alebo v tom páde ak by zomreli, rodina jejich dostane od spolku 400 korún. Ktorí len polovičnú taksu platia, obdržia polovicu pomocných peňazí.

Do spolku môžu vstúpiť aj vyše 50 rokov starí robotníci a hospodári, ako mimoriadni údovia. Takíto neplatia zápisné len 1 korunu takse, čo každý rok obnovia. Prirodzená vec, že mimoriadni údovia len na malú pomoc môžu mať výhľad, aj tú len vtedy obdržia, ak by ich dosiahla neaká nehoda.

Pre riadnych údov sú mimo toho dve triedy. Tretej triedy úd, ten len po svojej smrti poistí pre svoju rodinu istú pomoc t. j. od 60 korún až do 200. Veľkosť pomoci závisí od toho, že ten istý v akom veku hlásil sa za úda. Takýto platí ročite 2 koruny 60 halierov do pomocnej kasse. Do štvrtej triedy hoc kto sa môže dať zapísať a platí ročite 5 korún 20 halierov, za čo poistí pre seba alebo pre svojich istú pomoc, ktorú obdržia po určitom veku.

Ako vidno pomocný spolok tento hoden je podpory, a myslím, že každý hospodár a robotník v záujme svojom vstúpi doňho za úda. V.

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich velactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krestan»-a!**

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdeca Ježišovho
Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdeca Ježišovho» III-tie
vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

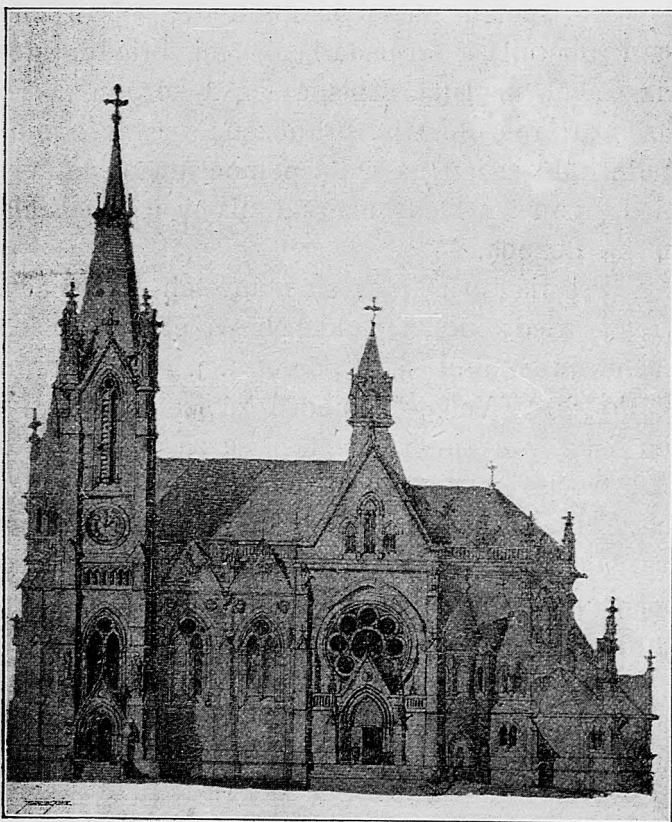
DOPISY.

Dolný Kubín (Orava)

Dôstojný Pán Redaktor!

Ráďte prosím, uverejniť moju zprávu o shromáždení nášho stoličného výboru, ktoré sa odbyvalo 14. októbra tu v Kubíne.

Najzaujímavejší predmet tohoto shromáždenia bolo vypísanie voľby na-teraz vypadnutú tretinu stoličných výborníkov. — V našom, s mnohého ohľadu slabom

Nový, na hore levočskej stavať sa majúci kostol prebl. P. Marie.

Iude jest predsa sila veliká, a bola by ona ešte väčšia, keby sme nielen niektorí, ale všetci do jedného venovali svoju činnosť ku ratovaniu veriacich svojich.

Zpomedi dostavivších sa duchovných (boli tu len vp. Vojtiček, Hattyár, Viecha a Smržár) prehovoril na shromáždení populárny a v kruhoch našich veľmi váženy vp. *Vojtiček*, farár zo Zakameného. Poukázal vo svojej reči na neriady pri kasse chorých robotníkov u firmy Popperovej. Tieto neriady verejné úrady naše ľahostajne trpia na veľkú škodu našich chudobných robotníkov a furmanov. Vyzval ďalej podžupana, aby úrady viacej dbaly na prísne zachovávanie nedelného odpočinku od práce, ako je to zákonami a ministerskými nariadeniami predpísané. Žiada menovite, aby sa prísne dozeralo na krémy, ktoré bývajú všade otvorené aj pres určitý čas,

nevšímajúc si nariadenia o tormíne, (hodine) v ktorom krémy zatvorit by sa musely. S ohľadu zdravotníctva pripomína, že o to je v námestovskom okrese slabo postarano, keďže v okrese tom len jeden lekár sa nachádza. Žiada tedy utvorenie stanic lekárov okružných, ktorí by mali svoj plat určený, aby ľud lacnejšie sa mohol liečiť.

Veľmi zaujímavú reč predniesol aj Franc *Skycák*, ľudák horlivý a neunavý pracovník za dobro ľudu. Reč jeho bola dobre premyslená, očividnými dôkazmi odvodnená, istú miernosť zadržujúca, ale krivdy ľudu otvorene a svedomite odhaľujúca. Pán *Skycák* v svojej reči zaoberal sa najprv s neúrodou: Chybil tento výbor stoličný, že nezaoberal sa s touto páľčivou otázkou už na mimoriadnom shromáždení v júli držanom, a rečníkovi je veľmi ľúto, že vtedy pre prísne paragrafy nemohol prehovorit o tejto veci. Všade po iných stoličiach robilo sa dačo v záujme roľníkov, krme postrádajúcich, u nás nerobí sa nič. A bolo by sa mohlo urobiť aspoň tolko, ako sa to urobilo v stolici Liptovskej — že s pomocou základiny pre čas biedy mohla sa aspoň slama zadovážiť s Dolnej Zemi a rožný statok ľudu nášho mohol sa zachrániť. — Nuž ale keď sa hospodársky odbor stoličný už opozdil s týmto, máme sa postarať o to, aby sa chyba tá dľa možnosti napravila a zameškané aby sa nahradilo. Rečník teda navrhuje, aby sa v krajoch neúrodou zbiedených čo najviac znížila daň a odpúšťala, aby sa pokuty všeliaké neexekvovaly a konečne, aby sa ľud ušetril od nesmierne mnohého navážania štrku na cesty vicinálne, veď na pr. na vicinálke jasenice—mútanskej najchudobnejšie obce majú 1000 hroblv a 20 mostov udržovať! A keď vláda na rozličné zariadenia krajinské (investície) tolké milliony určila, my, najchudobnejší tejto krajiny obyvatelia s podivením pýtame sa: čo pre nás vláda udelila. Ja nemám známosti iba o tom, že sa z tých investičných peňazí most v Kraľovanech vystaví. Navrhuje teda rečník, aby pán nadžupan vplýval na vládu, že by z tých 60 millionov, ktoré sú na zoštátnenie a stavanie ciest venované, prevzali hradskú cestu od Podzámku cez Lokcu, Námestovo, Sľanicu, Bobrov po Jablonku vedúcu, taktiež cestu od Tvrdošína cez Ústie po hranice polhorskej vedúcu, konečne cestu z Trstenej cez Liesek, Čimhovu po Suchúhoru.

Navrhuje rečník ďalej, aby sa štrkovanie ciest napozatým nedávalo do prenájmu jednotlivým podnikateľom, ale aby sa to odovzdalo obciam samým, tak by ľud platené porcie na cesty mohol späť dostať sám, a nie podnikateľ by mal z toho nezaslúžené zárobky.

Konečne zmienil sa o tej chybe našej správy verejnej, že úrady pri každej veci berú ohľad na politiku. Každú vec dľa toho vybavujú priaznive alebo nepriaznive, ako ten-kto prislúcha k politike vládnej alebo protivládnej. A to je skrivodlivé. Tým viac, že pre ohľady politické sami tí páni úradníci dopúšťajú sa prechmatov a verejne nezachovávajú zákony. Keď vrchnosti dajú príklad k nezachovávaní zákonov: ako-že má tie zákony ctíť a zachovávať potom obecnosť? — Žiada rečník, aby ním podané návrhy na shromáždení tomto pretriasané a pri-

játé boly, lebo návrhy tie by len k dobrému boly pre náš chudobný ľud.

O liberálnych rečníkoch nemá čo písať

Jeden z poslucháčov.

Forbas (spišská st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie týchto mojich pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane».

Keď sme pred poltrefa rokom do fary našej za kaplána Jána Sterbák — vtedy len ešte 10-mesačného kňaza — dostali, neverili sme o tom mladíkovi iného, ako to, že je kňaz. Dnes už viac vieme. Vieme, že je kňaz horlivý, že sa o všetko stará, čo kňazovi príslúcha, obzvlášte sa ale stará o ozdobu chrámu nášho.

Ešte ako kaplán — dnes je naším milým administrátorom — započal sbierať haliere na ozdobu chrámu tak farského, ako aj filiálky Forbus. Po dlhom, neustalom namáhaní nashromazdil toľko — k čomu mu najviac veriaci z Ameriky pomáhali — že do poriadku priviedol chrám tak v Gňazdoch, ako al vo filiálke Forbas. Obnoviť dal všetky bočné oltáre (9) vo farskom chráme. Pod ním sa vymaľoval tak farský jako aj filiálny kostol. Dal nové lavice porobiť, kostol keramitom — maľovaným kameňom vyložiť. Nadobudnul dve nové kazuly, šaty pre miništrantov v dvoch farbách, krásne tepichy (pokrovce), oponu do chrámu, missale atď. Vo filiálke dal obnoviť tri bočné oltáre a hlavný oltár celkom nový opatril s krásnymi svietnikami. Nový chorus dal zhotoviť, väčšiu bránu vyboriť, nadobudnul dve nové sochy sv. Jána Nepomuka a Pannu Mariu Lurďskú.

Jedným slovom, do poriadku nám priviedol všetko, čo obnovenie už dávno očakávalo. Vieme si ho za to aj ctíť, nech nám ho Pán Boh živí, nech mu On za všetko jeho hranie neznajúce namáhanie zaplatí. Nech tiež živí Pán Boh aj všetkých tých laskavých a štedrých dobrodincov, ktorí sa na chrám Boží skladali a umožnili svojimi obetami, aby chrám náš bol základne zriadený; obzvlášte nech živí Boh našich spoluobčanov v Amerike. Od nich ešte dačo očakávame na pomoc.

Všetko na chválu Božiu! Podáva jedon Forbašan.

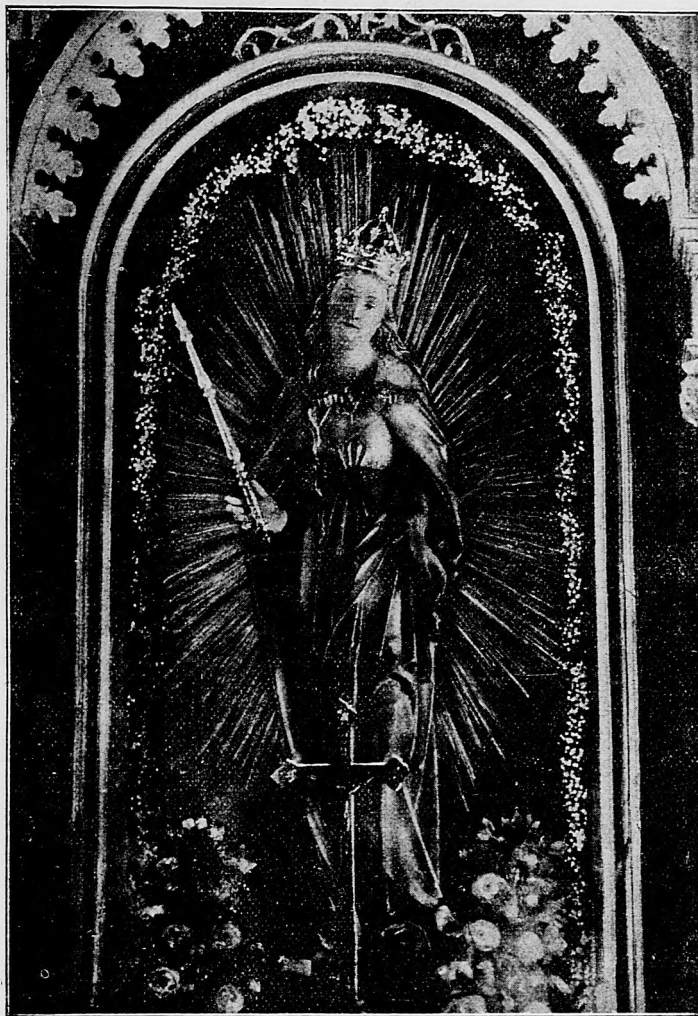
Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Krestana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Pieseň o Hore Levočskej. Túto pieseň složil a vydal vp. Štefan Hattyár, adm. vo V. Borove, o. p. Hutty, liptovská stolica. — Jeden obraz znáročňuje nám kostol

na tejže Hore Levočskej stavať sa majúci. Slohu bude getického. Bude stáť 165 tisíc korún. Asi o dva roky započne sa stavanie kostola. — Druhý obraz predstavuje nám sochu milostivej, zázračnej Matky Božej levočskej, ktoráto socha je skoro 700-ročná, a jako obraz ukazuje, krásna. Nachodí sa v starom kostolíku na zázračnej Hore Levočskej.

Hore spomenutú pieseň od jej pôvodcu sme obdr-

Zázračná socha prebl. Panny Marie na hore levočskej.

žali a vrele ju každému mariánskému pútnikovi odporúčame. Názov piesne je: *Tužba prebl. Panny Marie levočskej*. Cieľ piesne je: pohnúť a povzbudiť k milodarom levočských pútnikov, aby nový kostol na Hore levočskej čím skorej vystaviť sa mohol. Pieseň je od cirkevnej vrchnosti spišskej potvrdená. Nápev jej je veľmi milý, túžby plný, dojímavý. Tlač zreteľná, veľkými švabachami tlačená. Túto novú pieseň už i preto odporúčame, ponač *zvyšpríjem* pri odpredaji tejto piesne obsiahnutý *na tenže nový kostol obrátený bude*. Pri každých tisíc kusoch 40 korún zostane pre kostol. Od júni bežiaceho roku 11 tisíc kusov jej vyšlo z tlače. *Jeden kus* (8 strán, 2 obrázky, nápev) len 6 hal. stojí. *Objednať možno len 50 a vyše kusov*. (Menej neoddá sa pre poštové porto.) Velebnému duchovenstvu, cteným organistom a učiteľom, ružencovým

spolkom, slovom ctiteľom marianským vrele odporúčame túto krásnu novú pieseň. — *Dostať ju možno u Štefana Hattyár, adm., Borove o. p. Hutty, líptovská stolica.*

Dejiny milostivého miesta P. M. v Malej Veske. Dostať: Edvard Bulický, knihár v Košiciach (Kassa) za 20 halierov, s poštou za 29 hal. Pri objednaní viac výtiskov lacnejšie. Odporúčame.

Katolícka Budapešť. Práve teraz vyšla z tlače jedna maďarská knižka pod názvom: «*Katholikus Budapest*». V tejto knižke najdete dopodrobna opísané všetko to, čo sa len katolíckeho v Budapešti nachádza. Kolko je tu kostolov, kolko kláštorov, kde a kedy konajú sa bohoslužby a v akom jazyku, kde sú katolícke sirotince, útulne, nemocnice, ústavy pre chudobných, kde má sa obrátiť robotník alebo slúžobná: všetko toto a mnoho iného poučného najdete v nej. Kto je v Pešti neznámy, keď príjde sem, kde sa môže v tej alebo v onej záležitosti obrátiť. Preto by bolo potrebné, aby každý duchovný a každý kat. kruh mal túto knižku pri ruke, žeby mohli v páde potreby dobre poradiť takým, ktorým treba je do Pešte cestovať. Knižka táto má 143 strán a obsahuje veľmi mnoho obrázkov o kostoloch, školách peštianskych atď. Cena jedného výtisku je 1 koruna. Hláste sa, čo znáte maďarsky o túto knižku takto: «*Reonum Marianum*». *Budapest, VII., Damjanich-utca 50.*

Ztratené peniaze. Rozprávka. Napísal August Horislav Škultéty. Cena 10 halierov. Dostať u Jozefa Gašparik v Turč. Sv. Martine.

U redakcii: «*Posol Svätého Antona*», Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28 dostať tieto knižočky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kresťanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Veselé knižnica. Vydáva Augustin Paulovič. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1904.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» *Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.*

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «*Posla Sv. Antona*». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka

Zaoskova. Dostať ju na adresu: «*Posol Sv. Antona*» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Nábožne výlevy. Práve teraz vyslo XI. vydanie. Kniha táto je pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom k potrebeniu v kostole i doma. Veľkosť 1288 strán. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. výt. 4 kor. 20 hal., viaz. výt. v koži s mramorezom 5 kor. 60 hal., v koži so zlatorezom 6 korún a chagr. so zlatorezom a spínkov 7 korún, kosteným krížikom a v skvôstnej väzbe 11 korún.

Jako sa svedá rozumná mládež? Duševné zradlo. Vydáva Redakcia «*Posla božsk. Srdca Ježišovho*». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «*Posol božsk. Srdca Ježišovho*» Trnava, (Nagyszombat).

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavennej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Oswald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Oswald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

Dejiny milostného miesta Blahoslavennej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «*Posol božského Srdca*» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K 10.15-10.60, peštianska K 10.10-10.40, belehradská K. 10.10-10.40, banátska (77 kilogramová) K. 10.05-10.45. — *Raž*: K. 7.25-7.45. — *Jačmeň* na kým K. 7.30-7.50 — *Ovos*: prvotriedny 7.00-7.20, druhotriedny 6.85-7.95. — *Kukurica*: K. 7.25-7.35. — *Repica*: K. 11.50-12.00. — *Prosó*: K. —. —. —.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	16.40	16.00	15.60	15.20	14.80	14.20	13.60
		č.	7	7½	8		
		K.	13.00	12.00	7.20		

Ouby: K. 5.80, hrubé K. 5.80.

Strova: Veľký biely bôb: K. 10.75-11.00, tmavý K. 9.00-8.50, drobný K. 10.50-12.00, tarkavý K. —. —. —. *Hrach*: K. 19.-13.00. — *Šošovica* veľká čistá K. 14.00-15.00. — *Konopné semä*: K. 9.00-10.00. — *Janové semä*: prima K. 9.00-9.50. — *Rasca*: K. 28.00-29.00. — *Mak*: sivý K. 27.50-28.00, modrý K. 27.00-28.00. — *Ladník*: K. 7.00 do 7.50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 80.00-80.50, kockový K. 81.50-85.00, kandis biely K. 82.00, žltý K. 79.00 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 44.50 ruský (***) K. 42.00 za 50 klg.

Lekvár: srbský (1904) K. 10.00-12.50, slavovský (1904) K. 00.00-00.00 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 11.50 do 11.75 srbské (80-85 kus.) K. 12.50-12.75.

Sviňská masť: budapeštianska K. 68.50 do 69.00.

Pítajte si

zdarma a franco môj bohale vzorkovaný cenník, ktorý nýse 600 obrázkových vzorkov od všeliakých hodín, zlato a strieborného tovaru tak tiež aj od muzických nástrojov obsahuje.

Ján Konrád

Prva hodinová dielica a sklad výberu.
Brux No 858, Čehy.

Jozef Neškudla

cis. a kr. dvorný fabrikant v **Olomúci** (Morava).

Odporúča vo svojej vlastnej fabrike zhotovené, viacerými biskupskými vrchnosťami najvrúčnejšie odporúčané

zariadenia a kostolné náčinie,

ako: 1 *Kazula* z dobrého hodvabného štofu a k tomu potrebné 25-800 K. — 1 *Pluvial* a ku tomu potrebné 50-800 K. — 2 *Dalmatikáty* a ku tomu potrebné 50-800 K. — *Baldachin* a ku tomu potrebné 100-1000 K. — *Kostolné zástavy* so židkou 40-400 K. — *Kalichy* zo striebra, pozlatené 120-500 K. — *Monštrancie* úplne zo striebra, pozlatené 450-2000 K. — *Kalichy* a *monštrancie* z polovice strieborne za pol ceny. — *Kalichy* v ohni zlatené 25-35 K. — *Najlacnejší zadovazujúci prameň* v celom Rakúsko-Uhorsku. — *Pre chudobné kostoly 10%-vá zrážka.* Cenník zdarma! Hotové zariadenia pre výber zašlú sa bezplatne, keďže sa približná cena označí.

Oznamy prijíma

administracia

„Kreštan“

Budapest,

Szentkirályi-úlica 28.

Na 8 dňovú próbu

na dobierku len 3 zl. pošlem moju opraodivú Solinger mašinu na strihanie vlás, a zaväzujem sa tu istú behom 8 dni späťhy prijat a tak tiež aj peniaze späťhy poslať. Mašina je 16 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nesmela ani v jednej domácnosti chýbeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 deťoch za štvrt roka zošporujemce. Nožnice na bradu 2 zl. 75, opraodivá Solinger britva 1 zl. 50, naj-fajnejšej je mnosti je jazno brusena 2 zl. Kónské nožnice, voľačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl. Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad dielni. **Leo Lateiner**, Wieden, I. Fleischmarkt 17-42.

Telegram! Sukne lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65-70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20. 1 zl. 25 kr vyrábí a dobirkou zasílá: **Adolf Jelinek** v Lisku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodící se zboží buď vymením, aneb vezmu zpět a peníze vrátím; nespokojenost vyloučena! — Do 5 Kg. balíka se vejde 7 sukni! **Vzorky zdarma franco!**

Krainer zázivná múka pre svine

od doktora **Trnkóczyho**, ztáčujúci a ochranný prostriedok polepšuje a rozmnožuje: mäso, masť, chut a zdravie. Zdravým sviniam dostačujúce je týždne do pokrmu, za jednu lžicu dať. 1 obalka za 50 halierov k dostaniu je vo všetkých onchodoch, 5 obalkov 3 koruny s dopostaním už aj dobierky z pošty na sklade fabríky

Apatieka „Trnkóczy“ Laibach (Krain).

Podakujúce listi aj úradné uverejnenia spresvedčením účinku prachu tohto jak u chorých u zdravých svi každý den dochádzajú.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierekou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Na 90 dňovú próbu

zašlem každému **T. H. System-Anker Niklové-Roskopf-Patent hodinky**, ktoré sú primerané pre p. c. K. oficerov, žandárov, železničných úradníkov, a pre všetkých tých, ktorí

dobré a mocnie hodinky do štrapácie potrebujú. A zavazujem sa obsah pred odbehom 90 dní bez všetkej srážky spätky poslať, jestli hodinky bez chyby budú mne spätky zaslané. Cena spolu už aj s retiazkov. Futrálom, taktiež jeden prsten so Simili-Brilliantom len 2 zl. 20 kr. Pri objednávke 4 kusov len 2 zl. Za dobré chodenie 5 ročnú písomnú záruku dám. Zásielky na dobiereku vybavuje továrna

J. H. Rabinovicz

vo Viedni, VII., Lindengasse 2/14. Liferant c. k. železničiarov.

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londine nešianali ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som spnomocnený, spnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydličky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedacie ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento

neni kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepačí peniaze spätky dať. Nech nikto nezameška túto pohodnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod'

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierekou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell. S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobiereku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú. S. Keresztes hlavný slúžny. Bozovič, Kr.-Sörénska st.

Pozor gazdovia!

Kto chce lacné a dobré benzinmotory kúpiť, silné od jedného až do dvadsať koňskej sili, pritom aj odebira všetky motorové popravky, nech sa hlási u Jozef Martin-kovicsa mašinist, Maniga, Nyitramegye.

Opravená elektrická vačková lampa.

Po pritlačení jedným prstom vy- dáva jasné elektrické lúče. Úplne nebezpečná! Sila svetla je 2 1/2 voltov. Sila svetla je úplne neodvislá od vetra a od počasia, snahu alebo dažďa. Cena jednej úplne opatrenej vačkovej elektrickej lampy je 3 koruny, so zväčšujúcou čočkou 4 kor. Náhradná batteria 1 kor.

POZOR: Ne-kupujte bez- cenné napodobneniny, my dobre stojíme, zakiaľ by náhradná batteria musela byť potrebná, za tri mesiace svetlo vydávajúce. Jedine hotové zariadenie. Roz- posliela sa na dobiereku cestou F. Schwartz, elektrický-ruko- delný dom. Viedeň. IX/4. Sechs- schimmelgasse 23/G. prizemie.

Na 90-dňovú próbu

zašlem každému nové, Mayer- sústavy An- ker-Nickel- Roskopf-Pa- tent-Remon- toir-hodinky, s peknou retiaz- kou a schránkou za 2 zl. pošto- vou dobierekou. Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného kaž- dého. S roč- nočnou zá- rukou. V páde

nezodpovedania, peniaze sa naz- pät vrátia. Objednať možno len v hlavnom sklade spoje- nej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spolahlivý a statočný zaopatrovateľ

Viedeň, XIV., Maria- hilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padelateľov.

Treba žiadať

vo vlastnom záujme

Pôvodnú Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

len v bálíkoch ochranným znakom farára

Kneipp a menom Kathreiner opatre-

ných, chraňme sa nadevšetko jakékol'-

vek bezcenné napodobnenia odobierať.